

Materiały nr 2 (34 strony) do przedmiotu
„Twórczość w technice i ochrona własności przemysłowej”
przeznaczone do celów dydaktycznych
dla studentów V roku studiów niestacjonarnych wydz. IMiR AGH

Rok akademicki 2008/2009, semestr zimowy

Autor materiałów: dr hab. inż. Marek Płachno

Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki AGH
Katedra Wytrzymałości Materiałów i Konstrukcji

Tel. 012 617 3828, e-mail: plachno@imir.agh.edu.pl

Zastrzeżenia autorskie

1. Niniejsze materiały stanowią przedmiot prawa autorskiego określonego w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 Nr 90 poz. 631, Nr 94, poz. 658, nr 121, poz. 8430).
2. Autor nie wyraża zgody na inne wykorzystywanie niniejszych materiałów niż podane w ich przeznaczeniu.

Główne definicje i postanowienia wynikające
z „**Ustawy o prawie autorskim
i prawach pokrewnych**”

(Dz. U z 2006 r. Nr 90, poz. 631, Nr 94, poz. 658, Nr 121, poz. 8430)

oraz

z „**Ustawy z dnia 9 maja 2007 o zmianie ustawy o prawie
autorskim i prawach pokrewnych**”

(Dz.U. z 2007r. Nr 99 poz. 662)

dostosowującej wcześniejsze postanowienia do

**Dyrektywy 2004/48/WE w sprawie
egzekwowania własności intelektualnej**

Co to jest utwór wg Ustawy ? (Art. 1)

Każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze,
ustalony w jakiegokolwiek postaci

Jaka jest różnica między wytworem a utworem ?

Wytwór - dowolny, materialny lub niematerialny wynik
działalności człowieka

Utwór - wytwór, który:

- ma cechy wynikające z osoby twórcy,
- jest ustalony,

tj. przedstawiony w takiej formie, która
umożliwia percepcję utworu przez inne osoby.

Jakie utwory są wyłączone spod prawa autorskiego ? (Art. 4)

- Urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole,
- opublikowane opisy patentowe lub ochronne,
- proste informacje prasowe.

Co to jest utwór zależny ? (Art. 2)

Utwór , który powstał w wyniku opracowania innego utworu, nazywanego w tym przypadku utworem pierwotnym.

Nie jest utworem zależnym utwór ,który powstał w wyniku inspiracji innym utworem.

Jakie powinności ma twórca utworu zależnego wobec twórcy utworu pierwotnego ? (Art. 2)

- Rozporządzanie i korzystanie z utworu zależnego wymaga zezwolenia twórcy utworu pierwotnego
- Na egzemplarzach utworu zależnego należy wymienić twórcę i tytuł utworu pierwotnego

Kto jest twórcą wg Ustawy ? (Art. 8)

Osoba, której nazwisko w tym w tym charakterze uwidoczniiono
na egzemplarzach utworu,
lub której autorstwo podano do publicznej wiadomości
w jakikolwiek inny sposób,

Kto jest współtwórcą wg Ustawy ? (Art. 9)

Każda z osób, których nazwiska w tym w tym charakterze
uwidoczniono na egzemplarzach utworu,
lub których autorstwo podano do publicznej wiadomości
w jakikolwiek inny sposób.

Współtwórcom prawo do utworu przysługuje wspólnie
i w równych udziałach,
jeżeli współtwórcy nie ustalą innych udziałów.

Co to jest utwór pracowniczy ? (Art. 12)

Utwór, który powstał jako wynik obowiązków określonych w umowie o pracę.

Jakie rodzaje uprawnień autorskich przysługują twórcy wg Ustawy ?

- autorskie prawa osobiste,
- autorskie prawa majątkowe.

Jaka jest istota i zakres autorskich praw osobistych ? (Art. 16)

- Istota to więź twórcy z utworem, która trwa przez czas nieograniczony i nie może być przeniesiona na inną osobę.
- Zakres to prawo do :
  - oznaczania utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem lub do udostępniania utworu anonimowo,
  - nienaruszalności treści i formy oraz rzetelnego wykorzystania utworu,
  - decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu,
  - nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

Jaka jest istota autorskich praw majątkowych ? (Art. 17)

- wyłączone prawo twórcy do korzystania z utworu,
- wyłączone prawo twórcy do rozporządzania utworem w każdej formie,
- prawo do wynagrodzenia za korzystanie z utworu przez inne osoby.

Jakie są główne cechy autorskich praw majątkowych ? (Art. 36, 41, 45, 50, 67)

- trwają przez ograniczony czas (zanikają po 70 latach od śmierci twórcy),
- mogą być przeniesione na inne osoby (np. przez dziedziczenie, przez umowę o przeniesienie praw autorskich, bądź przez licencję, tj. udostępnienie do korzystania),
- w przypadku utworów pracowniczych przynależą pracodawcy, o ile umowa o pracę nie stanowi inaczej.

Na czym polega ochrona programów komputerowych ? (Art. 74, 75)

- Programy są chronione jak utwory literackie,
- zwielokrotnienie programu trwałe lub czasowe, w całości lub w części jakimikolwiek środkami i w jakiegokolwiek formie wymaga zgody uprawnionego,
- nie podlegają ochronie idee i zasady będące podstawą programu.

Na czym polega ochrona autorskich praw osobistych ? (Art. 78)

- Gdy prawa są zagrożone cudzym działaniem, twórca może żądać zaniechania tego działania,
- gdy prawa zostały naruszone, twórca może żądać, aby sprawca naruszenia dopełnił czynności potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia,
- gdy naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcy odszkodowanie.

Na czym polega ochrona autorskich praw majątkowych ? (Art. 79)

Od sprawcy naruszenia tych praw uprawniony może żądać:

- zaniechania naruszenia,
- wydania uzyskanych korzyści lub wypłaty podwójnego lub potrójnego wynagrodzenia autorskiego,
- naprawienia wyrządzonej szkody, jeżeli naruszenie było zawinione,
- wpłacenia na dobro Funduszu Ochrony Twórczości kwoty o co najmniej dwukrotnej wysokości korzyści, jakie sprawca uzyskał.

Główne definicje i postanowienia wynikające
z ustaw:

**Prawo własności przemysłowej
z dnia 30 czerwca 2000r.**

(Dz. U. z 2001 r. Nr 49 poz. 508)

oraz

**Ustawa z dnia 29 czerwca 2007
o zmianie ustawy**

Prawo własności przemysłowej

(Dz. U. z 2007r. Nr 136 poz. 958)

Część II

Jakie utwory obejmuje ustawa pod nazwą projekty wynalazcze? (Art. 3)

Są to:

- wynalazki,
- wzory użytkowe,
- wzory przemysłowe,
- topografie układów scalonych,
- projekty racjonalizatorskie

Wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe oraz topografie układów scalonych podlegają ochronie przez Urząd Patentowy (UP)

Projekty racjonalizatorskie są chronione przez podmiot gospodarczy, będący właścicielem tego projektu.

Co to jest wzór użytkowy? (Art. 94)

- Nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym,
- dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.
- Wzorem użytkowym może być rozwiązanie konstrukcyjne,
- nie może nim być rozwiązanie odnoszące się do substancji lub sposobów postępowania.

Kiedy rozwiązanie techniczne jest użyteczne? (Art. 94)

Gdy pozwala na osiągnięcie celu
mającego praktyczne znaczenie
przy wytwarzaniu lub korzystaniu
z wyrobów.

Co to jest prawo ochronne oraz świadectwo ochronne? (Art. 95, 99)

- **Prawo ochronne:**

tytuł ochronny, określający prawo do wyłącznego korzystania ze wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze RP.

- **Świadectwo ochronne:**

dokument wydany przez UP, stwierdzający udzielenie na wzór użytkowy prawa ochronnego, zawierający:

- opis ochronny tego wzoru,
- zastrzeżenia ochronne oraz rysunki.

Co to jest zdolność ochronna wzoru użytkowego (Art. 100)

Zdolność do uzyskania prawa ochronnego.

Zdolności takiej nie mają wzory użytkowe odpowiadające przypadkom wymienionym w Art. 29 Ustawy.

Jakie są główne różnice między patentem a prawem ochronnym wzoru

użytkowego?

(Art. 99, 100)

- Patent może trwać przez 20 lat,
prawo ochronne wzoru przez 10 lat.
- Zakres przedmiotowy patentu określają zastrzeżenia patentowe zawarte w opisie patentowym.
- Zakres przedmiotowy prawa ochronnego przedstawiają zastrzeżenia ochronne podane w opisie ochronnym wzoru użytkowego.

Kto i jak może uzyskać prawo ochronne na wzór użytkowy? (Art. 97)

Warunki i tryb postępowania są takie same jak przy zgłaszaniu wynalazku,

ale

zgłoszenie wzoru użytkowego musi zawierać co najmniej jeden rysunek.

Co to jest wzór przemysłowy? (Art. 102)

Nowa, oryginalna i nadająca się do wielokrotnego odtwarzania postać wytworu, przejawiająca się w szczególności w jego:

- kształcie,
- właściwościach powierzchni,
- barwie,
- rysunku lub ornamentcie.

Nie stanowi wzoru przemysłowego postać wytworu uwarunkowana wyłącznie względami technicznymi lub funkcjonalnymi.

Kiedy wzór przemysłowy jest nowy? (Art. 103)

- Gdy przed zgłoszeniem go do rejestracji w UP RP nie został taki wzór podany do wiadomości w sposób umożliwiający jego odtworzenie,
- nie był wcześniej zgłoszony lub zarejestrowany.

Kiedy wzór przemysłowy jest oryginalny? (Art. 104)

- Gdy w sposób wyraźny różni się od wzorów znanych,
- jego cechy nie są wyłącznie kombinacją cech znanych wcześniej wzorów.

Co to jest prawo z rejestracji oraz świadectwo rejestracji wzoru przemysłowego? (Art. 105, 108, 114)

- Prawo z rejestracji wzoru przemysłowego jest to tytuł ochronny, określający prawo do wyłącznego korzystania z tego wzoru w sposób zarobkowy i zawodowy na całym obszarze RP.
- Świadectwo rejestracji wzoru przemysłowego jest to dokument wydany przez UP:
  - stwierdzający udzielenie tego prawa,
  - zawierający jako część składową opis ochronny, rysunek oraz zawarte w zgłoszeniu wzoru załączniki, np. fotografie lub próbki materiału włókienniczego.

Jakie są główne różnice między prawem ochronnym wzoru użytkowego a prawem z rejestracji wzoru przemysłowego? (Art. 105, 107)

- Prawo ochronne może trwać przez 10 lat, a prawo z rejestracji przez 25 lat,
- zakres przedmiotowy prawa ochronnego określają zastrzeżenia ochronne podane w opisie ochronnym wzoru użytkowego,
- zakres przedmiotowy prawa z rejestracji określa rysunek oraz te cechy, które zostały wskazane w opisie ochronnym wzoru przemysłowego.

Kto i jak może uzyskać prawo z rejestracji na wzór przemysłowy? (Art. 108)

Warunki i tryb postępowania są takie same jak przy
zgłaszaniu w UP wzoru użytkowego,

ale

w zgłoszeniu wzoru przemysłowego nie podaje się
ani zastrzeżeń ochronnych ani skrótu opisu

Co to jest topografia układu scalonego? (Art. 196)

Rozwiązanie polegające na przestrzennym, wyrażonym w dowolny sposób, rozplanowaniu elementów i połączeń układu scalonego, z wyodrębnieniem przynajmniej jednego elementu aktywnego.

Przez układ scalony rozumie się:

- jedno- lub wielowarstwowy wytwór przestrzenny,
- zawierający elementy z materiału półprzewodnikowego, tworzącego ciągłą warstwę
- wzajemne połączenia przewodzące i obszary izolujące, nierozdzielnie ze sobą sprzężone .

Jakie są główne zasady ochrony przez UP topografii układów scalonych? (Art. 197÷200)

- Chroniona może być tylko topografia oryginalna, tj. taka, która jest wynikiem intelektualnej pracy twórcy i nie była znana.
- Tytułem ochronnym topografii jest prawo z rejestracji, które udziela UP po zarejestrowaniu topografii, dokonywanym na podstawie jej zgłoszenia.
- Prawo ochronne z rejestracji daje wyłączność na korzystanie z chronionej topografii na całym terytorium RP.
- Dokumentem ochronnym topografii jest świadectwo rejestracji wydane przez UP.
- Ochrona topografii może trwać 10 lat.

Co to jest projekt racjonalizatorski? (Art. 7)

Każde rozwiązanie nadające się do wykorzystania, jeżeli:

- spełnia warunki regulaminu racjonalizacji obowiązującego w przedsiębiorstwie, w którym to rozwiązanie może być wykorzystane.
- nie zostało wcześniej zgłoszone do ochrony jako wynalazek, wzór użytkowy, wzór przemysłowy lub topografia układu scalonego.

Co to jest regulamin racjonalizacji? (Art. 7)

Jest to ustalany przez przedsiębiorcę akt prawny, określający co najmniej:

- jakie rozwiązania i przez kogo zgłoszone uznaje się w przedsiębiorstwie za projekty racjonalizatorskie,
- jaki jest tryb przyjmowania w przedsiębiorstwie zgłaszanych projektów racjonalizatorskich,
- jakie są zasady wynagradzania twórców zgłaszających projekty racjonalizatorskie.

Co to jest pracowniczy projekt wynalazczy?

- Wynalazek, albo
- wzór użytkowy, albo
- wzór przemysłowy, albo
- topografia układu scalonego, albo
- projekt racjonalizatorski,

który powstał przy wykonywaniu przez twórcę obowiązku pracy wobec pracodawcy.

Jakie prawa ma twórca pracowniczego projektu wynalazczego? (Art. 8)

- Prawo do wynagrodzenia za projekt wynalazczy, ustalonego przez przedsiębiorcę (np. w regulaminie racjonalizacji).
- Prawo do wymieniania go jako twórcy w opisach, rejestrach oraz w innych dokumentach i publikacjach.

Koniec